

Besenyőtelek

Település

Arculati

Kézikönyv

2017

IMPRESSZUM

Besenyőtelek Község
Település Arculati Kézikönyve
Egerben az Arkt Építész Stúdió
gondozásában jelent meg.

Besenyőtelek Község Önkormányzata

Honlap: www.besenyotelek.hu
Email cím: postmaster@besenyotelek.t-online.hu
Postai cím: 3373 Besenyőtelek, Fő út 89.
Telefon: 36/541-133
Polgármester: Bózsik Csaba

Települési főépítész: Fábián Gábor
email címe: fabian.arkt@gmail.com

Kivitelezés:

Arkt Építész Stúdió
3300 Eger, Gárdonyi kert 5.
www.arkt.hu

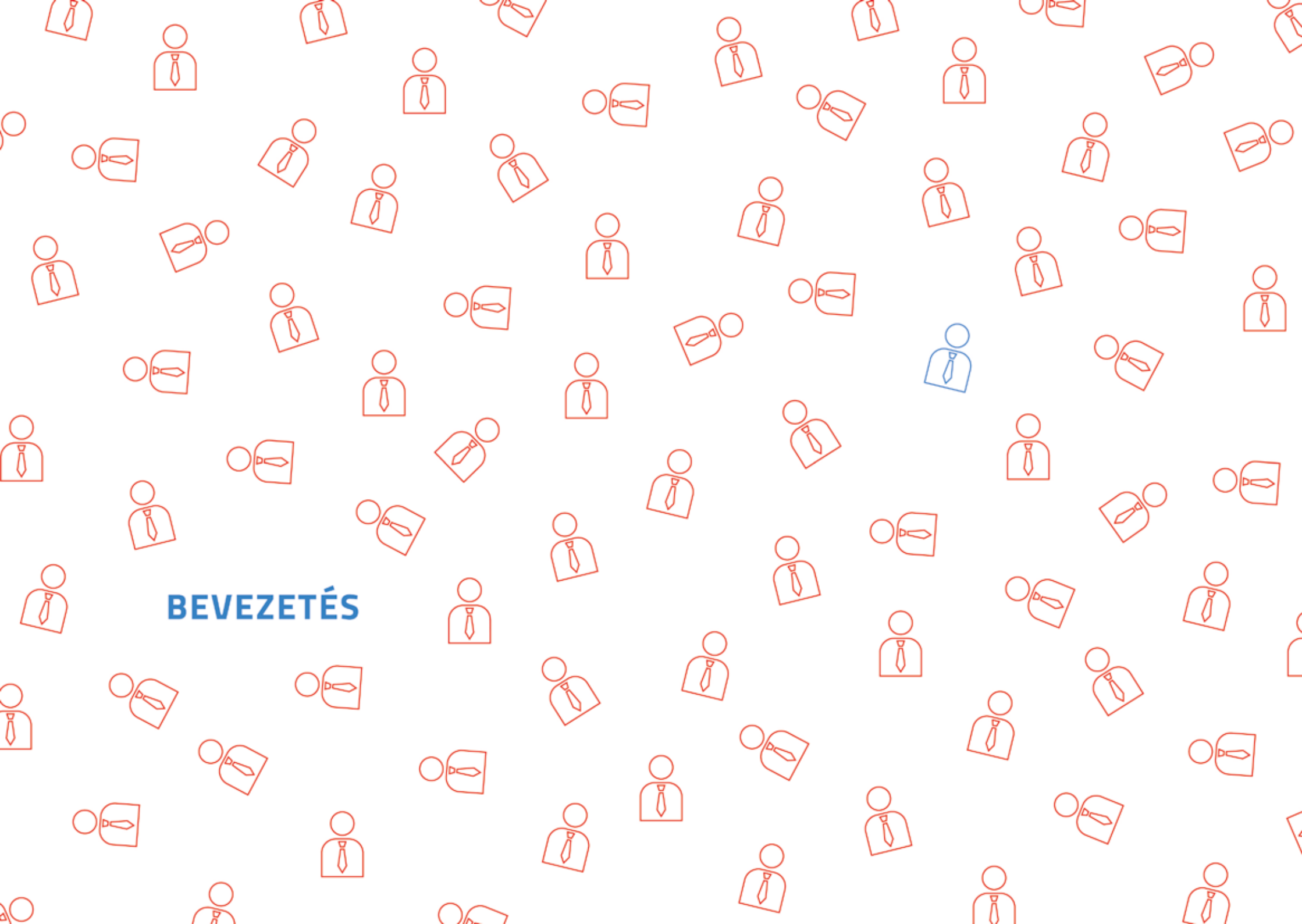
Szerkesztette:
Szabóné Jánossy Kinga
Szöveg: Juhász Péter
Fényképek forrása:
saját és az internetről
Grafikai tervezés:
Szabóné Jánossy Kinga
Munkatársak:
Gergelyi Erna
Fábián Gábor

Besenyőtelek, 2017.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	
Polgármesteri köszöntő	6
Besenyőtelek bemutatása	
Földrajzi áttekintés	10
Történelmi áttekintés	14
Büszkeségeink	
Berze Nagy János	20
Örökségeink	
A településen fellelhető műemlékek, szobrok	24
Népi építkezés	
A településre jellemző régmúlt építkezés, tájház	32
Eltérő karakterű településrészek	
Faluközpont	38
Történelmi településrész	40
Átalakuló, új település rész	44
Ipari terület	46
Helyi értékek	54
Beépítésre nem szánt terület	60
Építészeti útmutató, ajánlások	66
Jó példák	
Épületek	88
Kiegészítő elemek	96

BEVEZETÉS

„Az építészet a költészet körébe tartozik, célja, hogy segítsen az embernek lakni. Az építészet azonban összetett művészet. Nem elég, ha célszerű épületeket, városokat emelünk. Építészet akkor születik, mikor „egy teljes környezet láthatóvá válik”, hogy Susanne Langer meghatározását idézzük. Általánosságban ez a genius loci konkretizálását jelenti. Mint láttuk, ezt az épületek valósítják meg, melyek összegyűjtik a hely jellegeit és közel hozzák őket az emberhez. Az építészet legfontosabb tette tehát a hely „üzenetének” megértése. Ily módon óvjuk a Földet, és magunk is egy átfogó teljesség részévé válunk.”

Christian Norberg-Schulz: Genius loci

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Kedves Besenyőtelekiek, Tisztelt építkezők és érdeklődők!

Besenyőtelek hajdani nemesi kuriális falunk a Mátra-Bükkalja Alföldre nyúló peremén évezredek múlta tekint vissza. Lakóinak mindig fontos volt a településük fejlesztése, gyarapodása. A kézikönyv célja, hogy meghatározza és rögzítse a falu legfontosabb értékeit, karaktereit és szemléletformáló kiadványként építészeti iránymutatást és

Besenyőtelek polgármestere

segítséget nyújtson a jövő építéseihez és beruházásaihoz. Ez által a jövőben nagyobb lehetőség adódik épített környezetünk megővására, környezeti értékeink védelmére, valamint meghatározhatjuk településünk fejlődési irányát.

Ajánlom e könyvet mindenkinek, aki építkezni szeretne és szereti szülőfaluját.

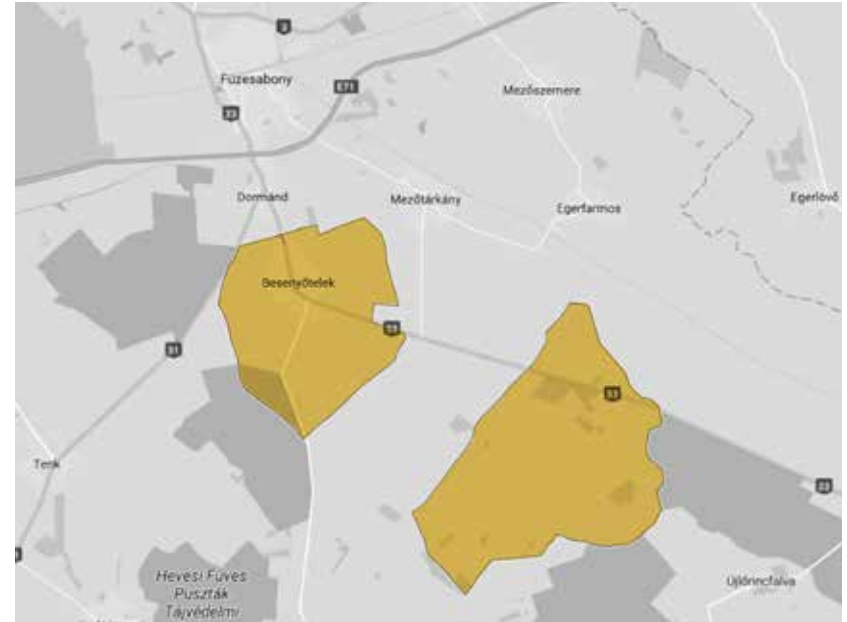
Bozsik Csaba
polgármester

**TELEPÜLÉS
BEMUTATÁSA**

FÖLDRAJZI ÁTTEKINTÉS

Besenyőtelek az Alföld északi peremén, a Hevesi-síkon, Füzesabonytól délre fekvő 49,1km² területű település. A 33. főút mellett, a 3-as számú főközlekedési úttól és a Budapest – Miskolc közötti vasút vonaltól 6 kilométerre kerül el. A Tiszától 17 km-re fekszik. A legközelebbi vasút állomás Füzesabonyban található. Előnyös földrajzi helyzetét az 1998-ban Füzesabonyig átadott és azóta továbbépült M3 autópálya adja. A községet Dormánd, Mezőtárkány, Egerfamos, Poroszló Újlőrincfalva, Sarud, Kömlő, Átány és Erdőtelek határolják.

A település a Hevesi-sík elnevezésű kistáj és a Borsodi Mezőség találkozásánál helyezkedik el. A vidék 90 - 105 méter közötti tengerszint fölötti magasságú, lényegében a Laskó és Eger-patak hordalékkúp síksága mely északról dél felé enyhén lejtős terület. A kistáj középső és déli területei alacsony síkságok, amelyeket enyhén hullámos magasabb felszínek tarkítanak. Keleten nehezen különíthető el a borsodi síktól, felszíne nagyon egyhangú. A térségben néhol a 2km vastagságot is meghaladó pannóniai üledékösszlet alakult ki, majd erre pleisztocén üledéksor települt. A területen a legjellemzőbb az iszapos, csillámos, löszszerű és folyóvízi-mocsári anyagok. De északon a hordalékkúpok felett jelentős mennyiségű homok és kavicskészlet is található.

Besenyőtelek elhelyezkedése

ÉGHAJLAT

Besenyőtelek mérsékelt meleg-száraz éghajlattal jellemezhető település. A kistáj sajátos éghajlati jellemzői a következők: a csapadék évi összege 560-580mm, az évi középhőmérséklet 10-12°C, az évi napsütéses órák száma 1930-1950. Leggyakrabban keleti, északkeleti és nyugati szél fúj. Az éghajlatra jellemző a kevés csapadék és az időjárás szélsőséges alakulása, mely jórészt a Tisza befolyásolása alatt áll.

NÖVÉNYZET

Besenyőtelek természetes növénytakarója a füves puszta. Uralkodó növényei a fűfélék és egyéb lágyszárú fajok. A település határában kis számban találhatók erdőfoltok, fasorok, melyek leggyakoribb képviselői a fehér akác, a nemesnyár, és a kocsányos tölgy.

ÁLLATVILÁG

Az állatvilágból különösen a kisállatok és a változatos madárfajok élnek a falu határában. Fokozottan védett madara a területnek a költöző gyurgyalag. 1993-ban a település környékén 8177 hektáron létrehozták a Dél – Hevesi Füves Puszták Tájjvédelmi Körzetet, melynek középpontja Tepélypuszta. A körzet feladata az eredeti, ősi állapotot illusztráló pusztai növényvilág és állatvilág, elsősorban a tűzok, valamint a ritka ragadozó madárfajok és az élőhelyeiknek védelme.

Fehér akác fa

Fehér akác virágja

Nemesnyár fa

Nemesnyár levele

Kocsányos tölgy fa

Kocsányos tölgy termése

Gyurgyalag

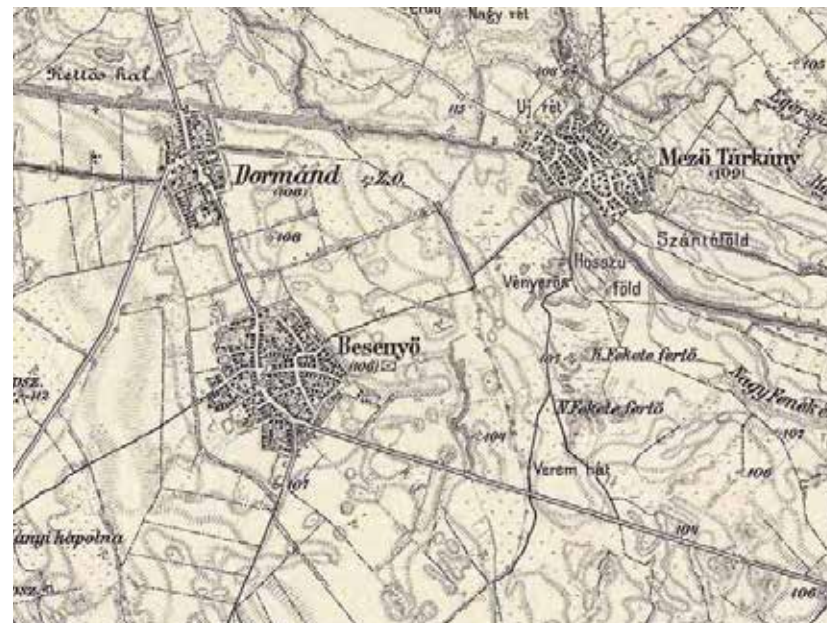

Tűzok

TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS

A magyarságba beolvadt besenyők alapította, gazdag múltjáról országszerte ismert, hajdani nemesi kuriális falu neve, már évszázadokkal ezelőtt bekerült honismertető irodalmunkba. Besenyőtelek neve a legmodernebb felfogás szerint, a besenyő népnévnek és a telek, mint művelésre alkalmas földterület, főnévnek az összetétele. A falu neve először egy 1278-ból származó oklevélben olvasható Beseneu névalakban. 1334-ben a település neve Bessenew, 1347-ben Beseneutelek, 1371-ben pedig Beseneutelek. 1423-ban Besenyew a neve, mely egy 1549-es dézsmajegyzékben is így olvasható. 1570-ben Bessenyeö-nek írták, majd 1773-tól 1808-ig a Besenyő elnevezés volt szokásban. 1828-ban Bessenyő-nek írták, aztán 1851 és 1882 között megint Besenyő-nek nevezik. Csak 1902-től nevezik a települést Besenyőteleknek.

A település története visszanyúlik az írott történelem előtti időszakba. Ezt bizonyítják azon régészeti leletek melyek a bronzkori pirinyi kultúrához, majd a koravaskori kelta népekhez kötődnek. A késő kelta korhoz kapcsolódik a besenyőtelki telep és temető is. Itt félig földbe mélyített házak alapjait és csontvázat-sírokat tártak fel az 1950-es és 60-as években. Hunkori lelőhelyeket, kerek sírfoltokat találtak a településhez kapcsolódó tepélypusztai gazdaság központjában, ahol egy ülő helyzetű csontvázat és két füles korsót sikerült megmenteni a feltárás során. Honfoglalás-kori leleteket találtak a községhez tartozó szörhádi homokbá-

Besenyőtelek térképe - Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

nyában, ahol kelet-nyugati tájolású sírok feküdtek. Az egyik sírból lócsontok, kissé felőle pedig emberi csontváz került elő. A halott fejéhez hullámdíszes agyagcserepet helyeztek, a medencéjén pedig aranyozott övdíszek és ezüst tarsolylemez feküdt.

Besenyőtelek a törökök első megjelenése alkalmával 1544-ben elpusztult. 1596-tól 1676-ig a település nem szerepel az adóösszeírásokban. A falu 1686-ban megint néptelenné vált és nem szerepelt a lakott települések között, sem az 1696-os sem az 1697-es évi összeírásban. Csupán 1703-ban népesült be újra. 1848 őszén több mint 100 besenyőtelki férfi jelentkezett nemzetőri szolgálatra. Az első világháború alatt a körülbelül 3400 főnyi lakosságból 674 főt hívtak be katonai szolgálatra,

akik közül 121 fő elhunyt. A bevonultak a felnőtt férfi lakosság közel 40 százalékát tették ki, amely jóval meghaladja az országos átlagot. Három lakost a háborúban tanúsított hősiességéért vitézi címmel tüntettek ki. 1919 májusától Besenyőtelek hadtápterület lett, a front közelsége miatt pedig a helyi parasztság biztosította az élelmiszer szállítását, mely komoly teherként érintette a területet. A második világháború óriási károkat okozott a középületekben és lakóházakban. A község-házán lévő hivatalos iratok jelentős része megsemmisült. Az 1945-ös nekibuzdulás után fokozatosan építették a polgári társadalmi rend, a polgári demokrácia kiépítését, miután a szocialista-kommunista rendszer egyre kevésbé bizonyult életképesnek. A polgári demokrácia kiépítéséhez szükséges többpártrendszer kialakulásának első jelei 1990 tavaszán-nyarán mutatkoztak.

Besenyőtelek térképe - Az Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Besenyőtelek térképe - A Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Besenyőtelek térképe - a napjainkból

The background of the entire image is a repeating pattern of chess pawns. Most pawns are red with a red outline, while a few are blue with a blue outline. They are scattered across the white background in various orientations.

BÜSZKESÉGEINK

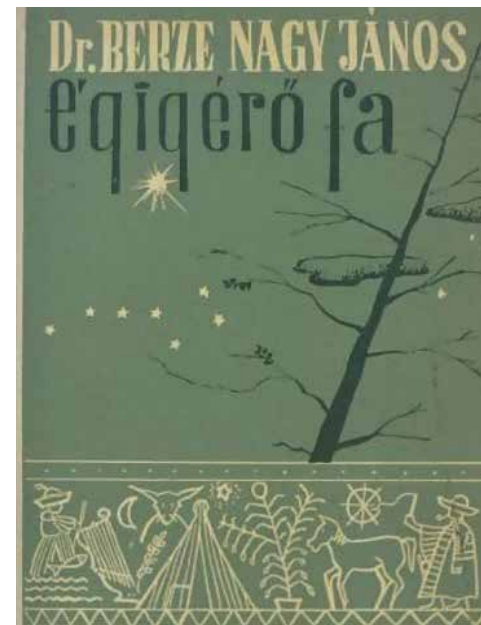
Berze Nagy János

BERZE NAGY JÁNOS

Paraszti családban született, tizenegyedik gyermekként. Gimnáziumi éveit Gyöngyösön, Egerben és Jászberényben töltötte, utóbbi városban érettségizett. Néprajzgyűjtői munkásságát már 14 éves korában elkezdte.

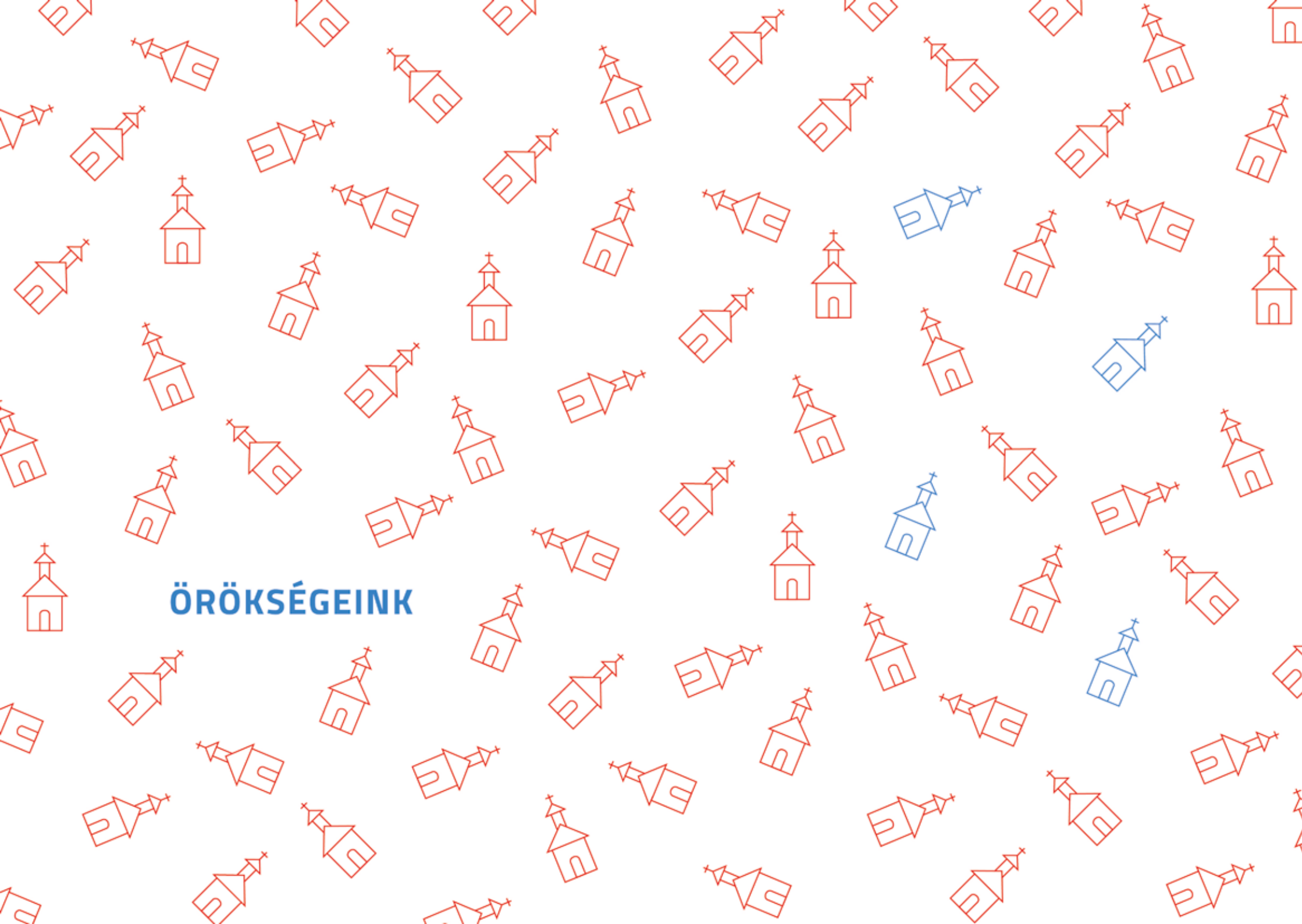
A Budapesti Tudományegyetem bölcsész-hallgatója lett, ahol Katona Lajos tanítványa volt. 1905-ben végzett és ekkor avatták bölcsészdoktorrá. Még ugyanebben az évben királyi tanfelügyelő tollnökként kezdett dolgozni Lugoson.

1905. május 2-án összeházasodott Losonczy Emma (1883–1955) tanítónővel, aki két gyermeket szült neki. Lányuk fiatalon meghalt, fiuk, ifj. Berze Nagy János (1906–) is néprajzkutató lett.

Égig érő fa c. könyve

1906-tól 1908-ig Kolozsvárott dolgozott. 1907-től 1913-ig írta nagy munkáját, a Meseszótárt. Ekkor az Athenaeum vette át a kéziratot, szedését is elkezdték, ám a háború közbejött, és szerencsétlen módon a műnek minden változata elveszett. 1908-tól Nagynyeden, majd 1915-től Csíkszeredában dolgozott. 1916-ban, a románok betörésekor családjával menekülnie kellett, 800 kötetes könyvtára odaveszett. Egy évig Debrecenben kapott menedéket és állást. 1917-től újra Csíkszeredában élt, ekkor nevezték ki királyi tanfelügyelőnek, és Pancsovára helyezték. 1919-től Szekszárdon, majd 1924-től 1939-ig, nyugalomba vonulásáig Pécsen dolgozott, és ott is halt meg 1946-ban.

The background of the entire image is a repeating pattern of stylized church icons. Most icons are red outlines, while a few are blue outlines. The icons are scattered across the white background.

ÖRÖKSÉGEINK

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

A Szent Lőrinc mártír templom alapkövét 1807. május 31.-én tették le. A falu főútjával párhuzamosan észak-déli tájolású, északi bejáratú nagyméretű klasszicista templom. Középtornyos homlokzatán enyhén előrelépő rizalit, fejezetes pilaszterekkel és timpanonnal. Egyenes záródású, részben visszalépő szentély. Balról füles, kőkeretes oldalbejárat. Háromszakaszos tágas hajótér, kórusalja csehsüvegboltozatos. Főoltára festett és részben aranyozott fa.

SZENTHÁROMSÁG SZOBOR

A templom terén Mlinkó József emeltette 1782-ben a faragott kőemléket. Homorú háromoldalas Louis stílű, füzéres magas talapzatán bőségszaras puttók. Az emlékoszlopon felhőgomolyok, fejezetén a földgömb mellett az Atya és a Fiú, fölöttük a jelképes galamb.

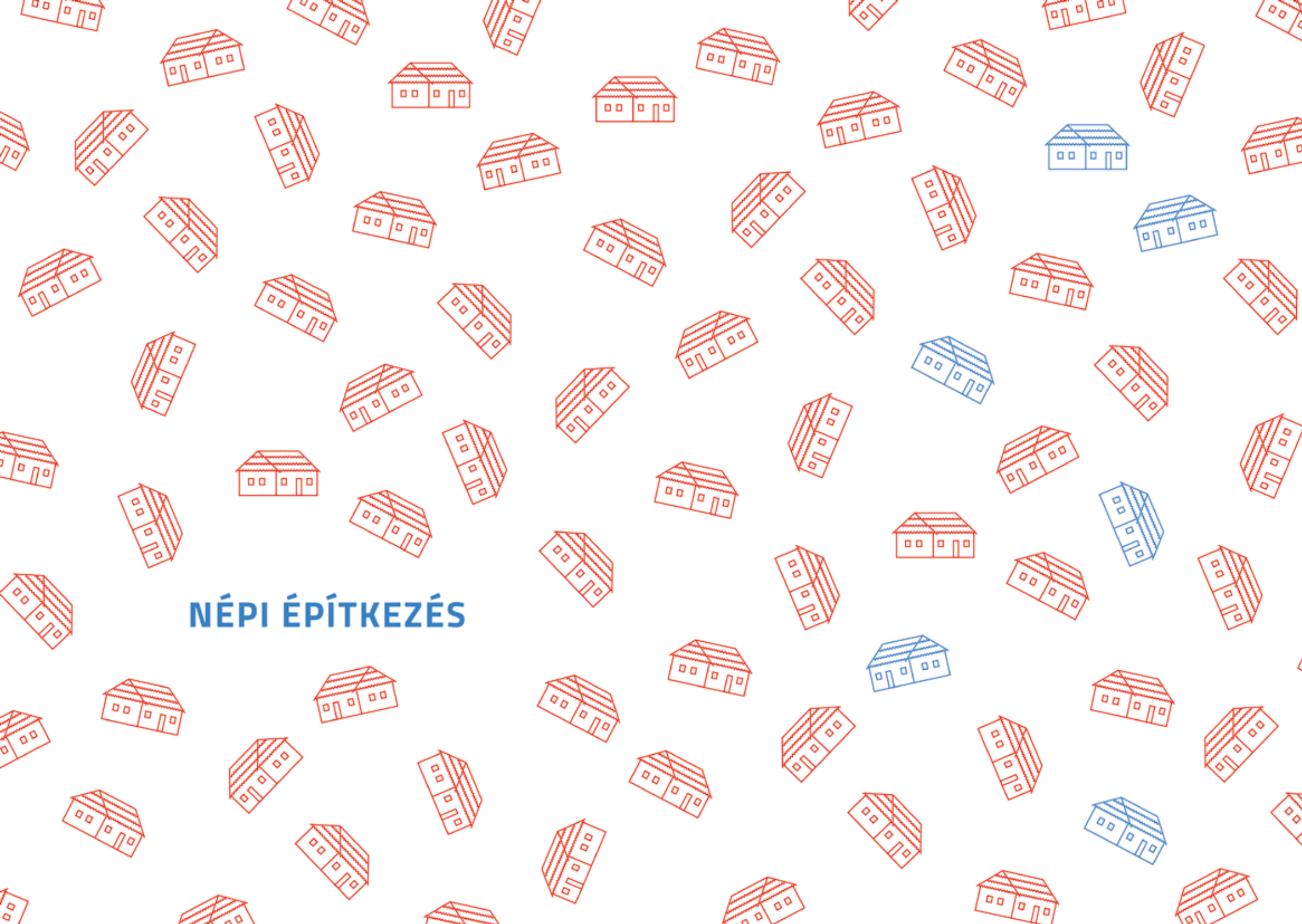

ISKOLA - RÉGI KISTEMPLOM

A templom előtti tér előtt keletre forduló utcában, szabad kertes térségen álló középkori, majd a XVIII. és XX. században átalakított egykor templom, ma iskolaépület. Oromzatos homlokzatán félig elbontott barokk kori bejárat. Kapupillérein plasztikus fonadékos faragvány, fölötté félkörös ablak. Az oromzatban szoborfülke. Oldalt átalakított nyílások. Belseje síkfödémrel két részre osztott, iskolaterekkel és pedagógus lakásokkal. Rézsűsen visszalépő egykori szentélye egy nyolcszög három oldalával zárul, részben barokk boltozatokkal.

The background of the entire image is a repeating pattern of stylized house icons. Most of these icons are red, but there are several blue ones scattered throughout, particularly on the right side. The houses are simple line drawings with gabled roofs, two windows, and a door, shown from a three-quarter perspective.

NÉPI ÉPÍTKEZÉS

LAKÓHÁZ

A község lakóházainak uralkodó típusa a szarufás-torokgerendás szerkezetű, oromzatán füstlyukakkal ellátott, kontytetős, szabadkéményes, háromosztatú ház. Legelterjedtebb falazóanyag a vályog, de a XX. században a módosabbak már kőből és téglából is építkeznek. Általános tetőfedő anyag a nád, majd később pala. A tornác csak a XIX. század utolsó évtizedeiben terjed el.

GAZDASÁGI

Az istálló elhelyezése mind az alföldi, mind a hegyvidéki telekrendezési formákat követi. A legtöbb esetben azonban tüzelős ólat építettek, közé és a lakóház közé pedig tűzfalat emeltek.

TÁJHÁZ

Leírás a Tájházzól

Besenyőtelek tájháza

The background of the entire page is a repeating pattern of lightbulbs. Most are red, but several are blue. The lightbulbs are scattered across the page, with a higher concentration in the upper half.

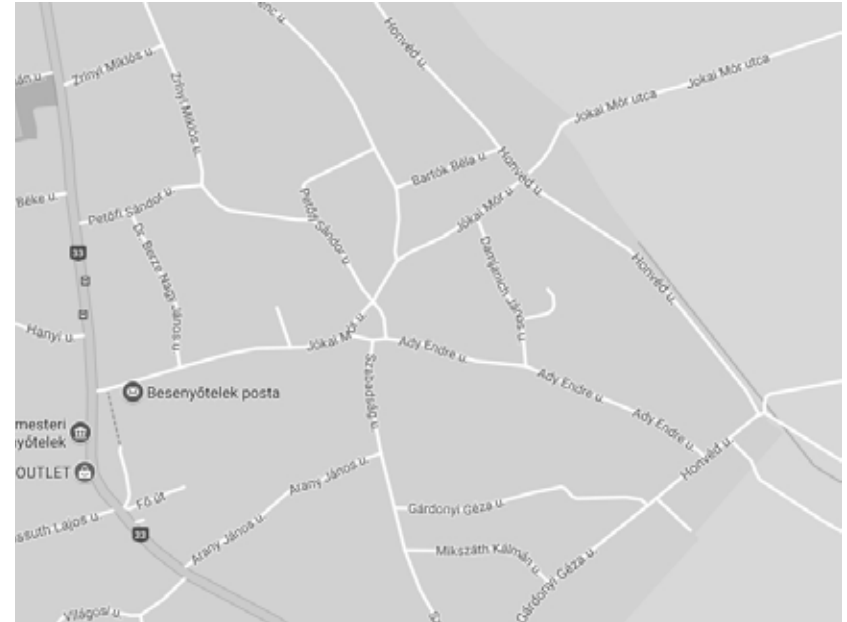
**TELEPÜLÉSKÉPI
SZEMPONTBÓL MEG-
HATÁROZÓ TERÜLETEK**

60-as évek háza

A település folyamatos fejlődésének köszönhetően a múlt századbeli stílusban épült lakóházaktól kezdve, a mai napig minden kor lakóháztípusa megtalálható, a legtöbb helyen utcánként elkülönülve. Ezek fejlődése és folyamatos változása a kor igényeinek és stílusának megfelelően, meghatározó településképet eredményezett, mely ma könnyen észrevehető.

A település északi része javarészt a hatvanas években épült. Majd az ezen területet szegélyező utcákban, a nyolcvanas és kilencvenes években épült házakból találhatunk rengeteget. Egyes utcák igen vegyes képet mutatnak, ahol mintha semmiféle szabályozás nem történt volna, eltérő stílusok, tömegek, méretek és anyaghasználatok.

Csillag szerű kereszteződés

A település keleti oldalán jól látható egy utcák által szinte központként kijelölt teresedés, ahonnan csillagszerűen minden irányba indulhatunk. A területre befutó utcák legforgalmasabbika a települést Mezőtárkánnyal összekötő földút folytatása, mely a múltban jelentős forgalmat bonyolított. Ezen teresedésnek és az onnan kiinduló utcáknak köszönhetően a 33-as főútvonal keleti és nyugati oldalára eső falurész, két különböző képet mutat. A témában forgó terület némi parkosítással és területrendezéssel kellemes faluközpontot, piacot, rendezvényteret eredményezhet a főúttól kellően lehatárolva.

Falu központ

Történelmi település rész

Átalakuló, új település rész

Ipari terület

FALUKÖZPONT

A templom és az azt körülölelő középületek csoportosulásából kialakult településrész. Előnye is és hátránya is, hogy a 33-as főút keresztül metszi, mely jelentős zaj, por, és rezgésterheléssel sújtja ezen épületeket, ámbár tökéletes közlekedési feltételeket biztosít.

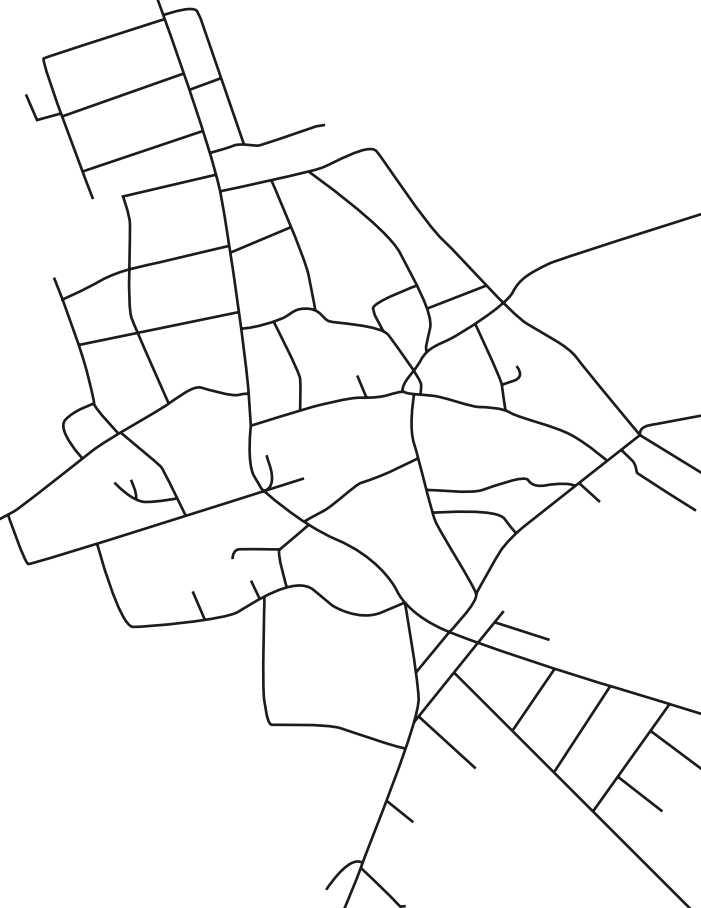

TÖRTÉNELMI TELEPÜLÉSRÉSZ

Az eredeti úthálózat rajzolata jól visszaköszön ma is, ámbár az épületállomány tetemes része mára szinte teljesen kicserélődött, vagy modernizálódott, így egy-egy faluképet nem találhatunk. Kiemelt figyelmet kellene fordítani a már említett Mezőtárkány felé kialakult teresedésre, és azon terület természetes módon kialakult értékeire.

ÚTHÁLÓZAT

A XVIII. századi úthálózat alapjaiban megteremti a jelenlegi utcák rajzolatát, viszont az épületállomány teljes mértékben kicserélődött. Jól látható, hogy a mai 33. számú főútvonal midig is a legfontosabb útszakasz volt a falu történelmében. Érdekes, hogy a főút keleti és nyugati oldalán kezdetben kialakuló utcák szinte merőlegesek a főútra. Kicsit kijebb viszont ez a szerkezet felbomlik és az úthálózat halmazszerűen, szinte rendszertelenül folytatódik tovább. A falu keleti részének utcaszerkezetében erősen dominál egy terület mely, mint egy új faluközpontként jön létre több szerte ágazó út találkozásánál. Kialakulásának oka, hogy oda fut be egy földút, ami Mezőtárkánnyal köti össze a települést.

ÁTALAKULÓ ÚJ TELEPÜLÉSRÉSZ

Egységességet és nagy különbségeket ha keresünk, akkor azt ezen utcákban találjuk meg. Érdekessége ezen területeknek, hogy a különböző évtizedek építészeti trendjei utcánként csoportosultak, és igen jól elkülöníthetők. A utcák javarészt jól parkosítottak és ezzel egy kellemes kertvárosias lakókörnyezet jött létre.

Besenyőtelek főút0

PARKOSÍTOTT UTAK

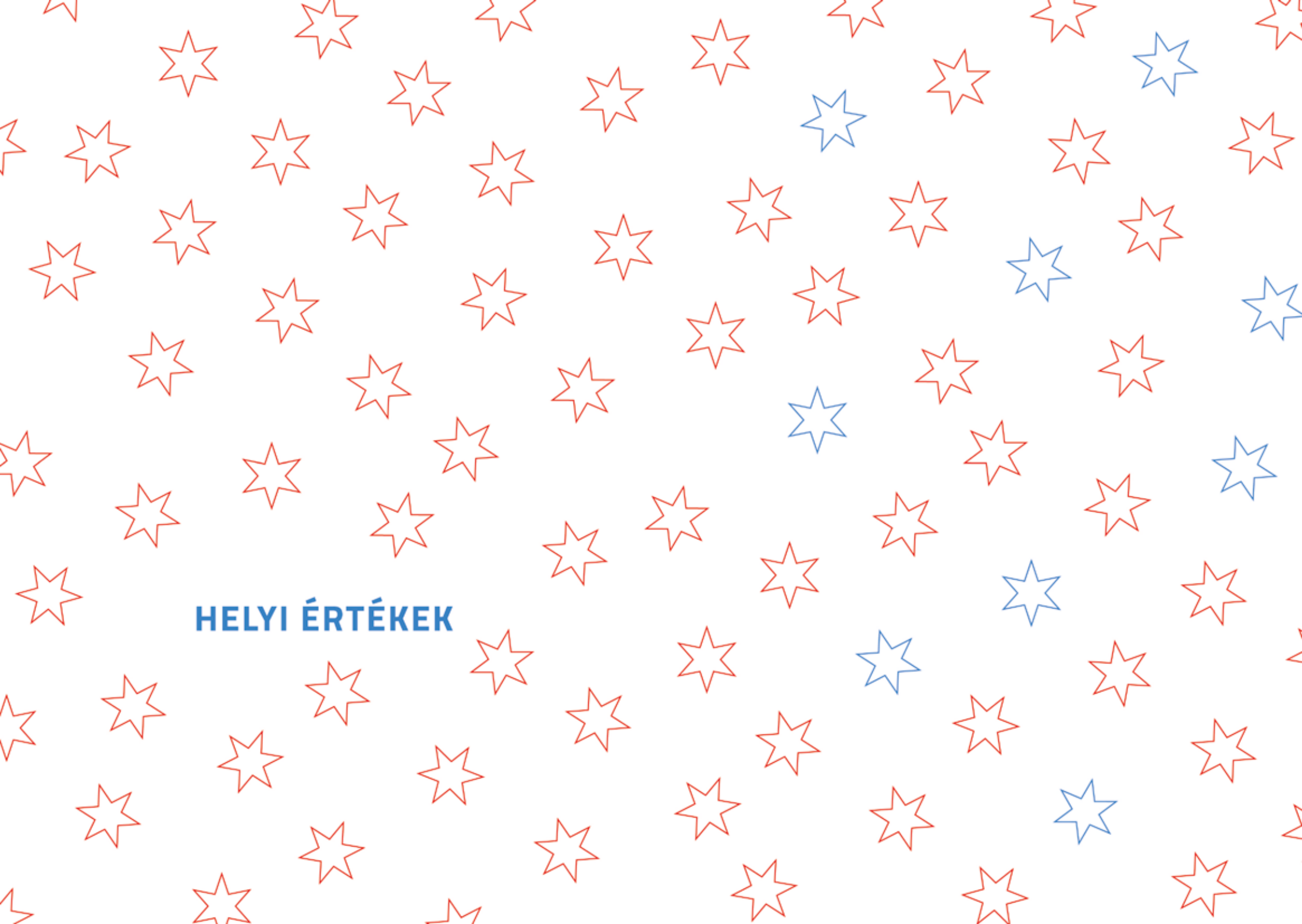
A település polgármesterének kezdeményezése, hogy a falut átszelő főútvonalat közvetlen közrefogó telkek beépítési vonalát körülbelül 15 méterrel hátrébb tolja. Ezzel a távoli jövőben egy sokkal oldottabb, parkosítottabb, és szabályozottabb fő utca-kép jöhetne létre. Ennek indoklottsága, hogy az igen terhelt 33. számú főútvonala nagy forgalma komoly zaj, rezgés, és por terheléssel sújtja az utcát szegélyező házakat. Ez pedig mindenkit kellemetlenül érint.

IPARI

Besenőtelek ipari területein a hagyományos gazdasági épülettől kezdve a mai modern ipari épületig mindenfélével találkozunk. Sajnálatos módon, sem telepítésükben sem megjelenésükben nem mutatnak egységességet. Így célszerű volna ezek, fasorokkal történő lehatárolása, mert jelenleg igen erősen sújtják a táj kellemes megjelenését.

The background of the entire image is a repeating pattern of small, stylized eight-pointed stars. Most of these stars are red, but there are several blue stars scattered throughout, primarily concentrated on the right side of the image. The stars are simple outlines with no fill.

HELYI ÉRTÉKEK

Polgári lakás

GAZDAG POLGÁRI LAKÁSOK

Több helyen találkozhatunk a főutat szegélyező XIX. század végi XX. század eleji gazdag polgári lakásokkal, mondhatni kis kúriákkal. Ezek mérete, díszítettsége és megjelenése is jelentős különbséget mutat a hagyományos helyi házaktól.

Polgári lakás

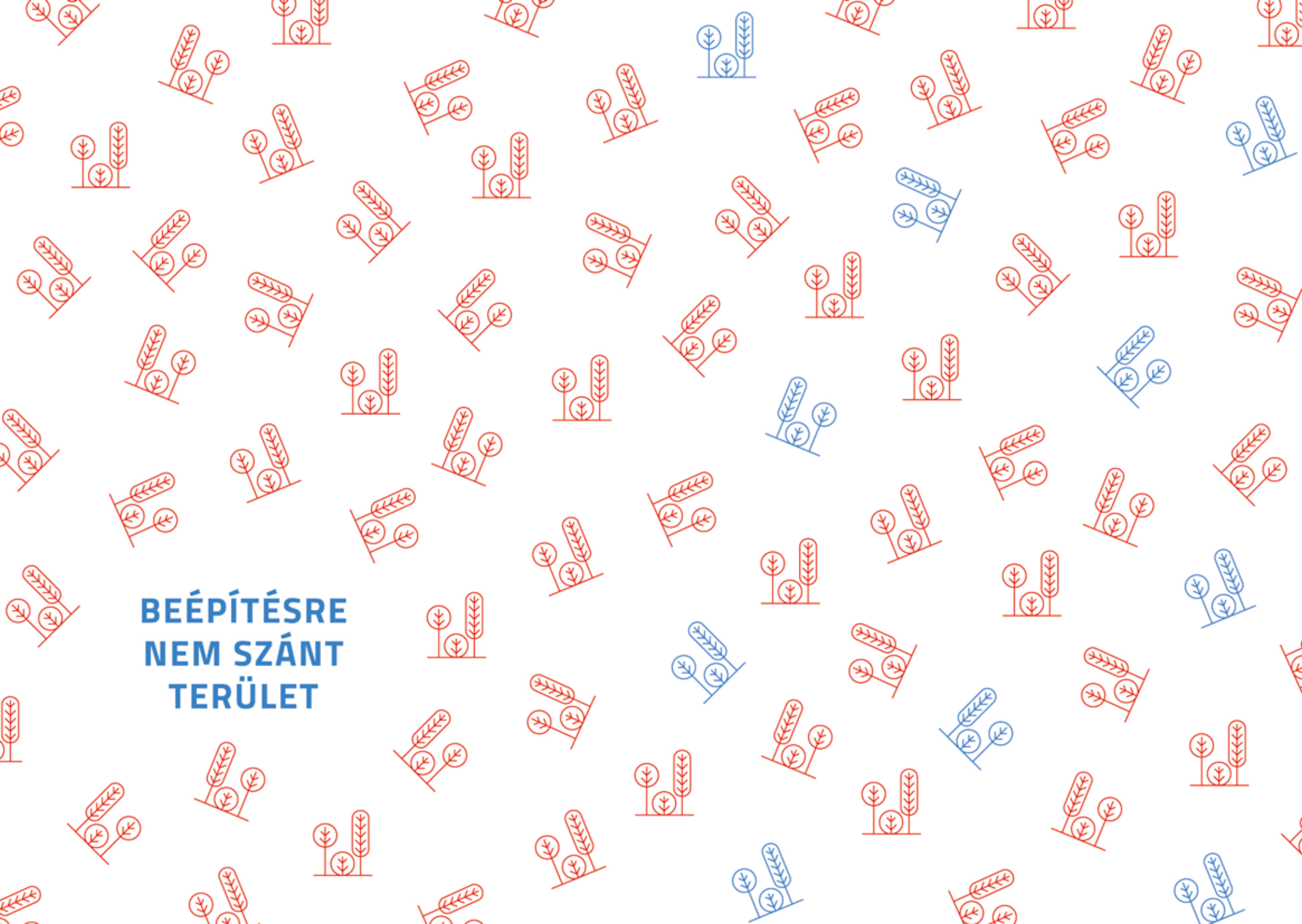
Fogathajtó pálya

FOGATHAJTÓ PÁLYA

A település északkeleti határában található egy jól elbújtatott fogathajtó pálya, melyet nyugatról egy fasor, keletről és északról egy mezőgazdasági terület határol. Minden év szeptemberének harmadik szombatján országos hírnevű fogathajtó verseny kerül megrendezésre. Mint lovas sport, döntő szerepet játszik a természet közelsége. A terület a főútvonalhoz közel található, de mégis jól elhatárolt és csendes, sok-sok növényvel körülvéve.

Fogathajtó verseny

The background of the entire image is a repeating pattern of stylized trees. Each tree is composed of a vertical stem with a horizontal line at the top, from which several small circles (leaves) branch out. The trees are rendered in two colors: red and blue. They are scattered across the page in various orientations, some upright and some tilted, creating a dense, textured effect.

**BEÉPÍTÉSRE
NEM SZÁNT
TERÜLET**

Látkép Besenyőtelek határából

A község külterülete néhány erdőfolt-fasor és csatorna kivételével teljes egészében megművelt vagy legeltetett terület néhány szétszórt gazdasági épületcsoporttal. Több helyen még mai napig látszik az egykori szabályozatlan intenzív vízrajzi mozgás, melyek hagyatékai a kisebb-nagyobb foltokban kanyargó mocsarak-nádasok. A külterület déli – Mezőtárkány által levágott – részén nagyobb területeket találunk még érintetlenül, megműveletlenül.

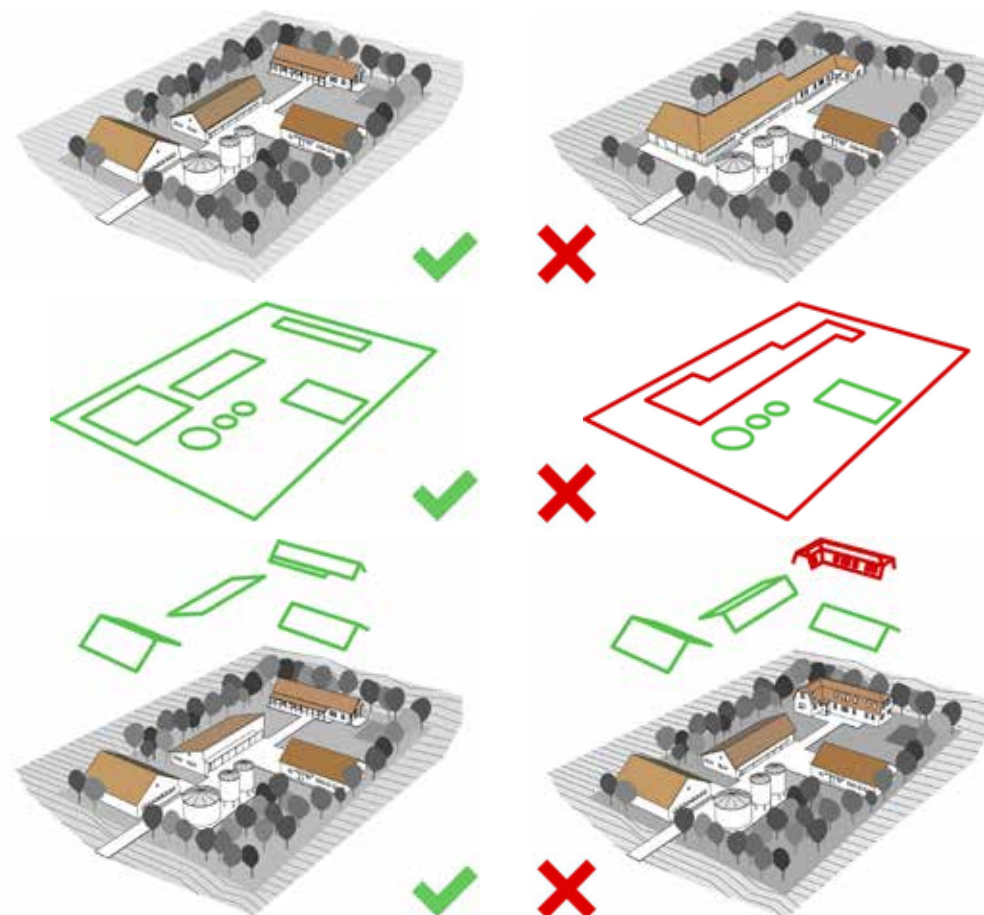
TÁJKÉPHEZ ILLESZKEDÉS

A már taglalt természeti értékeken túl, fontos a területen a tájképhez és a környékhez való igazodás, ennek érdekében az építmények megjelenésével kapcsolatban ajánlások fogalmazódtak meg:

Besenyőtelek külterületén, szabadon álló, vagy tanyaszerűen csoportosított földszintes épületegységek elhelyezése ajánlott. Homlokzati megjelenésében a letisztult formavilág és a természetes anyaghasználat köszönjön vissza. Színezésében a fehér és a halvány színek jelenjenek meg. A tetőszerkezet – amennyiben a funkciót kiszolgálja – nyeregtetővel kerüljön kialakításra.

Ezek indokoltsága, a környezet hagyományos építményeinek megőrzése, vagy modern megfogalmazása, a tájképet nem romboló építészeti értékek teremtése és megőrzése, ezzel a terület egységességének megteremtése, és az épített környezet harmóniája. Ezen elvek betartásával egy természetközeli, a tájból csak finoman kiemelkedő, a szemlélőnek kellemes látványú, nem idegen építészetet teremtünk.

Kerüljük a mai ipari jellegű, tömegtermelés eredményeként létrejövő, rikító színű, fémborítású, erősen tájidegen és tájképromboló hatású épületek kialakítását.

The background of the entire page is a repeating pattern of small compass icons. Most of these icons are red, while a smaller number are blue. Each icon consists of a circle with tick marks around its perimeter and a central arrow pointing in various directions.

**ÉPÍTÉSZETI
ÚTMUTATÓ,
AJÁNLÁSOK**

Besenyőtelek - földszintes épület

ÉPÍTKEZÉS

Ha egy átfogó telepítési ajánlást, iránymutatást adhatnánk a Besenyőtelken újonnan épülő vagy felújítandó épületekre akkor a következőket célszerű szem előtt tartani:

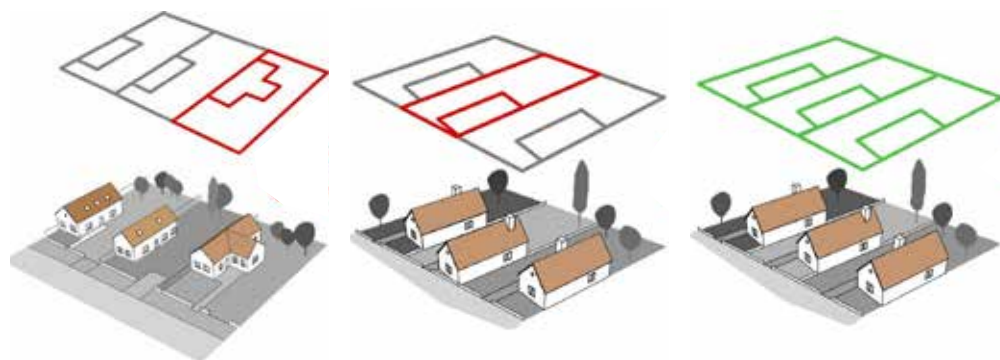
Egy adott utcában a meghatározó épülettömeg, forma, és telepítés megtartása mellett. Megjelenésében és anyaghasználatában a mai követelményeket nem tudja teljesíteni egy régi épület, így ebből ki lehet szakadni, és kortárs módon megfogalmazni az utca egységességet.

Ház Besenyőtelken

FALUKÉP KIALAKÍTÁSA

Az úthálózat fejlesztésénél alapul venném a már említett két eltérő falustruktúrát, és azt javallott folytatni. A falu nyugati oldalán egy modern utcahálózat, míg a keleti oldalon a halmazszerűen terjeszkedő utcahálózat fejlesztését tűzném ki.

TELEPÍTÉS

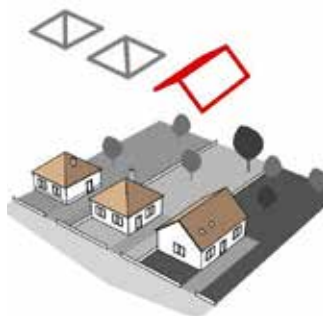
A már említett igen eltérő karaktert mutató utcák telepítése javarészt azonos. A házak előkerttel rendelkeznek, oldalhatáron állóak, az utcára merőleges irányban hosszan elnyúló telkeken. Érdekes a már meglévő szomszédos telkeken lévő házak beépítési paramétereit alapul venni.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Az anyaghasználatot tekintve az építési előírások miatt sok helyen nem alkalmazhatunk hagyományos építőanyagokat. Viszont az épület külső megjelenésében teremthetünk egységességet azzal, hogy a településre régen jellemző anyagokat megpróbáljuk modern megoldásokkal ötvözve, újragondolva visszaadni az épületeknek. Besenyőtelek esetében például lábazati burkolatnak az Eger környékbeli mészkő, homokkő vagy dácittufa alkalmazása vagy a lábazati burkolat elhagyása javallott. A homlokzati falak fehér vagy világos színűre vakolva vagy fadeszkázzal fedve jelenjenek meg. A tetőfedések náddal, vagy cserépfedéssel készüljenek.

TETŐHAJLÁSSZÖG, TETŐFORMA

A településen a tetőszerkezetek oly vegyes képet mutatnak, mint az épületek stílusai. Találhatunk itt a legegyszerűbb félnyereg tetőtől kezdve a kontytetőn keresztül a manzárd tetőig mindenfélét, mind méretében, hajlásszögében és anyaghasználatában is eltérőket. A legtöbb helyen ahol tömegében és tetőszerkezetében is egységes utcaképet látunk, ott a fedési módok és az anyaghasználat különbözik. Éppen ezért célszerű volna utcánként szabályozni a fedési módokat.

Tetőhajlásszög és tetőforma

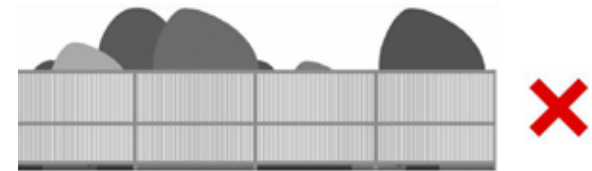
MAGASSÁGOK

A különböző korok különböző stílusai igen vegyes épületmagasságokat eredményeztek a teljes települést figyelembe véve. Azonban utcánként elkülönülve egységesítést tapasztalunk az épületek magasságában is. Legyen szó felújításról vagy új építésről, törekedjünk az utcakép harmóniájának megtartására.

Tetőmagasság

KERÍTÉSEK, KERTEK

A kerítések a legtöbb esetben egy alacsony beton vagy kő lábazaton álló, fémből és fából készülő igen áttört szerkezetek. Sokszor a színezéssel és a síkján belüli geometriai díszítéssel válnak egyedivé. A kerítések csak az utcafronton díszítettek, azon belül is a kapu van kiemelt szerepben. Az utcafronti homlokzat és a kerítés között előkert található. Az oldalkert igen sok helyen parkosított vagy leburkolt. A hátsókertek körülbelül 50% megművelt, avagy modern módon parkosított.

Besenyőtelken található kerítés típusok

Besenyőtelken található kerítés típusok

90-es évek háza

HOMLOKZAT KÉPZÉS

A település egészét tekintve igen eltérő homlokzatképzésekkel találkozhatunk. Az látható, hogy a 90-es években épült lakóházak jóval kevésbé hasonlítanak egymásra, mint az az előtt épülők. Természetesen ma már a 60-as évek hazainál is találunk jelentős eltéréseket az átalakítások és a modernizáció miatt, viszont egységesebb arculatot mutatnak, mint az újabb építések. Sok helyen találkozhatunk olyan díszítésekkel melyeknek létjogosultsága nincs, s a faluképet erősen rombolja. Ezen megoldások kerülendőek, az egyszerű és letisztult megjelenés a cél egy falu építészetében.

Ház Besenyőtelken

TEREPALAKÍTÁS

A település és környezete szinte teljesen vízszintes. Egy területen végzett nagymértékű földmunka után törekedjünk a terület eredeti viszonyainak visszaállítására. Ennek indokoltsága a terület természetes viszonyainak és a lokális vízelvezetés egyszerűségének megőrzése. Kerüljük a lejtők, rézsűk, garázslehajtók kialakítását.

Ablak kialakítás

AJTÓK, ABLAKOK

A besenyőtelki házak tetemes részén ma már szinte csak műanyag nyílászárót láthatunk egy két példa kivételével. Fa nyílászáróval rendelkező házak esetén érdemes a régi szerkezetek megőrzése vagy felújítása mely a régi mesterségek egyik lenyomataként jelenik meg a házakon, mint egyszerű díszítőelem. Nyílászárócsere esetén viszont törekednünk kellene, hogy a tokszerkezet legalább fának nézzen ki.

Egy besenyőtelki utca

UTCÁK, KÖZTEREK

Az utcák és közterek jellegét erősen befolyásolja a falut átmetsző főútvonal s annak közelsége. Infrastrukturális szempontból a főút és annak környezete lényegesen jobb állapotban található a távolabbi utcáktól. A falu központjától távolabb eső utcák viszont lényegesen jobban fásítottak, parkosítottak. A teljes települést központi részét nézve célszerű volna a nagyobb mértékű parkosítás.

Besenyőtelek határában az üdvözlő felirat

JÓ PÉLDÁK

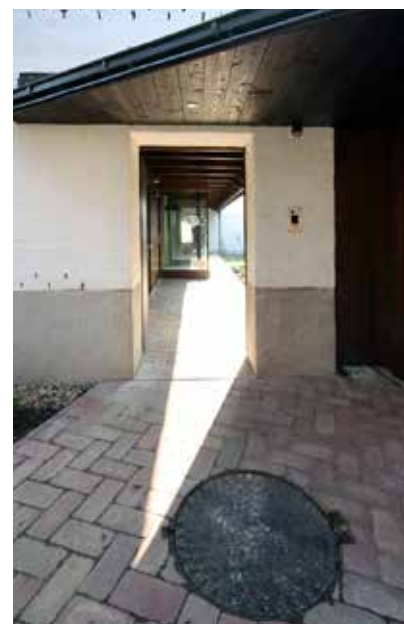
Náchazel Architekti - Orchard house

Lakó épület felújítás

Álmosdi Árpád - Szolnok, Tabán

Új építésű lakóépület a helyi arányrendszerek és hagyományok figyelembevételével

Lukas Mayr - Atelier Kitchen Haidacher

Melléképület felújítás átalakítás

PYO Arquitectos - Casa Tmolo

Új építésű lakóépület helyi építőanyagokból

Thomas Kröger - Landhaus

Meglévő gazdasági épületek átalakítás, felújítása

Gereben Péter, Marián Balázs - Almagyar Érseki borterasz

Igényes, egyszerű falusi turisztikai hely

Kateszteri _Aires Mateus - House in Time Casa No Tempo

Új mezőgazdasági, vagy ipari épület építése
tájba illesztve

Peter Zumthor - Fürdő, Vals

Település szélén vagy zöld övezetben elhelyezett
közintézmény

Sportpályák és zöldfelületek kialakítása - jó példák

Zöldfelület kialakítása - jó példák

Ajtók - jó példák

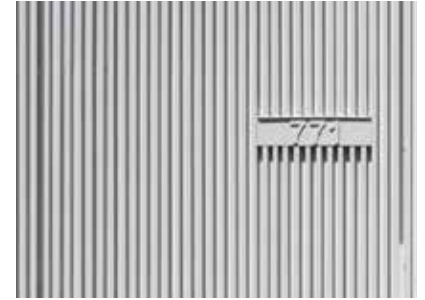

Ablakok - jó példák

Kerítések - jó példák

Házzszámok - jó példák

Információs és reklám táblák - jó példák

Információs és reklám táblák - jó példák

Buszvárók - jó példák

Utcabútorok (padok) - jó példák

Szemetes kukák - jó példák

